

16.9.2026

VN/12981/2026-OM-3

Kommunstyrelsen (exkl. Landskapet Åland)

Riksdagsvalet 2027: Förberedande åtgärder i kommunerna

Nästa riksomfattande allmänna val är riksdagsvalet som förrättas söndagen den 18 april 2027. Förhandsröstning ordnas i Finland 7–13.4.2027 (sju dagar från onsdag till tisdag) och utomlands 7–10.4.2027 (fyra dagar från onsdag till lördag). Förhandsröstning ombord på finska fartyg som befinner sig utomlands kan inledas redan onsdagen den 31 mars 2027.

Justitieministeriet ber kommunstyrelsen sända detta brev till centralvalnämnden för kännedom. Brevet kan också läsas [på webbplatsen valfinland.fi](https://www.valfinland.fi)

1 Lagstiftning som tillämpas på riksdagsval

Riksdagsval förrättas enligt vallagen (714/1998). Den gällande vallagen finns tillgänglig i [Finlex](https://www.finlex.fi).

Efter riksdagsvalet 2023 har några mindre ändringar gjorts i vallagen (lagarna 1064/2024, 375/2025, 570/2025 och 226/2026). Kommunernas uppgifter vid riksdagsval ändras på följande sätt:

- valbestyrelsen får anlita biträdande personal för användningen av rösträtsregistret (16 § 3 mom.), och
- det straffrättsliga tjänsteansvar som avses i 185 § i vallagen gäller också personal som anställts av den kommunala centralvalnämnden (185 § 2 mom.). Detta

Postiosoite
Postadress

Justitieministeriet
PB 25
FI-00023 Statsrådet
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Södra esplanaden 10
00130 Helsingfors
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

är endast en författningsteknisk justering, eftersom personalen redan tidigare omfattades av straffrättsligt tjänsteansvar enligt 40 kap. 11 § i strafflagen.

När detta brev skrivs håller justitieministeriet på att bereda en regeringsproposition om ändring av vallagen och lagen om kandidaters valfinansiering. Avsikten är att regeringens proposition ska överlämnas till riksdagen i oktober 2026 och att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027. Propositionen innehåller bland annat följande förslag som gäller kommunernas uppgifter vid riksdagsval:

- den kommunala centralvalnämnden får förordna ytterligare ersättare i valnämnden, om förrättandet av valet i en oförutsedd situation kräver det (15 §),
- anstaltsröstning ska ordnas under minst en och högst fyra dagar under förhandsröstningsperioden (48 §), och
- en valmyndighet får avlägsna en valobservatör från sina sammanträdeslokaler eller från ett röstningsställe, om observatören på ett betydande sätt stör valets förlopp (184 §).

Om lagförslagen godkänns kommer justitieministeriet att beakta dem i valanvisningarna eller på annat sätt informera kommunerna om saken.

2 Valkretsindelning

Vid riksdagsvalet iakttas den valkretsindelning som anges i 5 § i vallagen. Valkretsindelningen har inte ändrats sedan riksdagsvalet 2023.

3 Arbetsfördelningen mellan valmyndigheterna vid riksdagsval

Arbetsfördelningen mellan de olika valmyndigheterna vid riksdagsval är i huvudsak följande:

Valkrets-nämnden:

- behandling av kandidatansökningarna, fastställande av kandidatuppställningen samt sammanställning av kandidatlistorna och distribution av dem till andra valmyndigheter,
- räkning av förhandsrösterna och brevrösterna, kontrollräkning av rösterna på valdagen samt fastställande av valresultatet och utfärdande av fullmakter till de invalda riksdagsledamöterna.

De kommunala valmyndigheterna:

Den kommunala centralvalnämnden:

- förberedelser inför förhandsröstningen och röstningen på valdagen,
- tillkännagivande av valet i kommunen,
- granskning av förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna enligt 63 och 66 g § i vallagen samt inlämnande av godkända valkuvert till valkretsnaämnden,
- registrering av uppgifterna om den preliminära rösträkningen på valdagen i resultatuträkningssystemet i valdatasystemet.

Valförrättarna och valbestyrelserna:

- förrättning av förhandsröstningen.

Valnämnderna:

- förrättning av röstningen på valdagen och den preliminära räkningen av valdagens röster.

Välfärdsområdesvalnämnderna har inga uppgifter vid riksdagsval.

4 Användning av valdatasystemet

Totalreformen av valdatasystemet (VAT) har pågått sedan 2021. Ursprungligen var avsikten att det nya valdatasystemet tas i bruk för första gången vid riksdagsvalet 2027. Hösten 2025 genomfördes ett testval med den dåvarande versionen av systemet. Erfarenheterna från testvalet var goda, och reformen framskred även i övrigt som planerat. Den offentliga diskussionen om produktionsplattformen för det nya valdatasystemet under vårvintern 2026 och de efterföljande nya besluten om systemets plattformslösning ledde dock till att genomförandet av projektet fördröjdes, vilket innebär att det nya valdatasystemet tas i bruk först efter riksdagsvalet. Det första ordinarie valet som förrättas med systemet är därmed välfärdsområdes- och kommunalvalet 2029.¹

¹Justitieministeriets pressmeddelande den 24 april 2026: <https://vaalit.fi/sv/-/1410853/valdatasystemets-datorhall-finns-aven-i-fortsattningen-i-finland>

Riksdagsvalet 2027 förrättas således ännu med det nuvarande valdatasystemet, som är fullt funktionsdugligt.

I riksdagsvalet 2027 använder *alla centralvalnämnder* följande delsystem i valdatasystemet:

- 1) basdatasystemet;
- 2) rösträttsdatasystemet (rösträttsregistret vid s.k. "efterregistreringar");
- 3) resultatuträkningssystemet (vid den preliminära rösträkningen).

Dessutom har *övriga valmyndigheter i kommunen möjlighet att använda* valdatasystemets delsystem på följande sätt:

- 4) rösträttsdatasystemet vid förhandsröstningen (valförrättaren vid det allmänna förhandsröstningsstället),
- 5) rösträttsdatasystemet vid röstningen på valdagen ("den elektroniska vallängden"; valnämnden). Den elektroniska vallängden kan användas i stället för eller vid sidan av en vallängd i pappersform. Varje röstningsområde ska dock oavsett ha en pappersvallängd som reserv;
- 6) mobil rösträttsförfrågan i rösträttsdatasystemet (valförrättaren, valbestyrelsen, valnämnden);
- 7) resultaträkningssystemet ("lokal registrering"; valnämnden vid den preliminära röst-räkningen);
- 8) elektroniskt valprotokoll (valnämnden).

Användningen av valdatasystemet administreras av Rättsregistercentralen. Systemets huvudanvändare och valstödet (vaalituki@om.fi) ger närmare anvisningar om användningen. Vivicta Oy (tidigare Tietoevry Tech Services) fortsätter som leverantör av driftstjänster för det nuvarande valdatasystemet.

Behörighetskontrollen i valdatasystemet bygger på stark autentisering, vilket innebär att varje valfunktionär som använder något av valdatasystemets delsystem måste ha antingen ett chipförsedd elektroniskt id-kort (certifikatkort), personliga nätbankskoder eller ett certifikat som anslutits till mobiltelefonens SIM-kort (mobilcertifikat).

Produktionsanvändningen av valdatasystemet inleds i kommunerna måndagen den 18 januari 2027 kl. 8, då basdatasystemet öppnas för kommunerna. **Valstödet ger närmare anvisningar, tidsplaner och påminnelser om användningen av valdatasystemet under förberedelseperioden inför valet.**

Generalrepetitionerna för valdatasystemet ordnas enligt följande:

- förhandsröstning: måndagen den 22 mars 2027 och
- resultatuträkning och användning av den elektroniska vallängden: onsdagen den 24 mars 2027.

5 Röstningsställen

5.1 Allmänt

Enligt 14 § 4 mom. i grundlagen ska det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Med stöd av detta är **kommunen skyldig att se till att väljarna har tillräckliga möjligheter att rösta på förhand eller på valdagen.**

Justitieministeriet anser att ett tillräckligt antal förhandsröstningsställen och vallokaler på valdagen samt deras ändamålsenliga placering är en av de viktigaste förutsättningarna för ett gott valdeltagande.

Kommunen ska i sina valarrangemang se till att röstningsställena är tillgängliga, att det i alla situationer är så tryggt som möjligt för väljarna att rösta och att väljarna också upplever det så. På röstningsställena ska man dessutom trygga valfunktionärernas säkerhet.

Vid valet av röstningsställen ska också beredskapen för exceptionella situationer beaktas.²

² Se Finlands Kommunförbunds rekommendation av den 21 december 2023 om beredskap och säkerhet vid röstningsställen, som innehåller anvisningar för hur man ska agera vid force majeure.

5.2 Bestämmande av de allmänna förhandsröstningsställena

Enligt 9 § i vallagen ska kommunstyrelsen besluta om antalet och placeringen av de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen. Det ska finnas minst ett förhandsröstningsställe i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl.

Det bör finnas ett tillräckligt antal förhandsröstningsställen på olika håll i kommunen eller staden, så att väljarna kan fördelas så jämnt som möjligt mellan ställena och så att större köer inte uppstår. På förhandsröstningsstället ska det vara möjligt att hålla tillräckligt avstånd mellan väljarna.

Kommunstyrelsen svarar för nödvändiga anskaffningar för förhandsröstningen enligt vad som föreskrivs om kommunala upphandlingar. Om kommunen ordnar förhandsröstningen i någon utomstående aktörs lokaler (till exempel i ett köpcentrum) ska den ingå ett avtal om användningen av lokalerna direkt med aktören i fråga.

Vid bestämmandet av förhandsröstningsställena bör kommunstyrelsen fästa uppmärksamhet vid de anvisningar som ingår i bilaga 1 (punkt 1).

5.2 Bestämmande av röstningsställena på valdagen

Enligt 8 § i vallagen utgör kommunen ett röstningsområde, om det inte är nödvändigt att dela in kommunen i flera röstningsområden. I vallagen finns det inga närmare bestämmelser om röstningsområdenas storlek eller invånarantal. Beslut om röstningsområdena fattas av fullmäktige.

Vid riksdagsvalet 2027 iakttas den indelning i röstningsområden som gäller den 1 januari 2027. Indelningen grundar sig på de senaste ändringar som kommunerna har anmält till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast den 31 augusti 2026.

Varje röstningsområde ska ha ett röstningsställe på valdagen som fastställts genom beslut av kommunstyrelsen. På valdagen får väljaren rösta endast i den vallokal i det röstningsområde som antecknats för väljaren i rösträttsregistret.

Vid bestämmandet av röstningsställena på valdagen bör kommunerna fästa uppmärksamhet vid de anvisningar som ingår i bilaga 1 (punkt 2).

Under de senaste åren har många kommuner minskat antalet röstningsområden. Detta har samtidigt inneburit en avsevärd försämring av de röstberättigades möjligheter att

rösta på valdagen. Ministeriet rekommenderar att det nuvarande antalet röstningsområden inte minskas utan tvingande skäl. Tvärtom bör man utreda möjligheterna att öka antalet röstningsområden.

5.4 Tidsfristen för beslut om röstningsställena

Kommunstyrelsen ska fatta beslut om de allmänna förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i god tid så att de kan registreras i justitieministeriets valdatasystem senast fredagen den 29 januari 2027.

6 Registrering av uppgifter om röstningsställena och andra uppgifter i valdatasystemet

Registrering av uppgifterna om röstningsställena

I enlighet med 9 § 4 mom. i vallagen ska kommunstyrelsen se till att följande uppgifter på det sätt som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer antecknas i det register över röstningsställen som förs av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och som utgörs av basdatasystemet i justitieministeriets valdatasystem:

- för varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen dess namn, besöksadress, öppetdagar och dagliga öppettider,
- namnet på och besöksadressen för varje röstningsställe på valdagen i kommunen, samt
- övriga uppgifter som justitieministeriet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ger kommunstyrelserna närmare anvisningar om hur uppgifterna ska meddelas i basdatasystemet i ett brev som skickas senare under hösten. Likaså kommer den kommunala centralvalnämndens VAT-anvisning att innehålla närmare tekniska anvisningar om hur uppgifterna ska antecknas i basdatasystemet. Dessa anvisningar ska läsas noggrant och följas omsorgsfullt.

Registrering av andra uppgifter

Kommunens centralvalnämnd ska dessutom se till att centralvalnämndens aktuella kontaktuppgifter för riksdagsvalet 2027, inklusive leveransadressen för vallängderna, registreras i valdatasystemets basdatasystem samt kvittera i systemet att uppgifterna har kontrollerats.

Tidsfristen för registrering av uppgifter

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att alla ovannämnda uppgifter, dvs.

- uppgifter om de allmänna förhandsröstningsställena,
- uppgifter om vallokalerna på valdagen och
- centralvalnämndens kontaktuppgifter (inkl. leveransadressen för vallängden)

registreras i valdatasystemets basdatasystem **senast fredagen den 29 januari 2027 kl. 12.**³ Dessa uppgifter ska absolut vara korrekta, eftersom de (med undantag av leveransadressen för vallängden) skrivs ut på meddelandet om rösträtt (meddelandekortet) och dess bilaga som skickas till väljaren. **Centralvalnämnden ansvarar för att uppgifterna är korrekta.**

7 Om kommunala valmyndigheters behörighet och jäv vid val

Bestämmelserna om valmyndigheternas behörighet och jäv vid riksdagsval har sammanfattats enligt följande:

7.1 Kommunens centralvalnämnd

Den kommunala centralvalnämnden i riksdagsvalet 2027 är den centralvalnämnd som det fullmäktige som valdes 2025 har tillsatt.

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag i enlighet med kommunallagen. Därtill ska både medlemmarna och ersättarna i

³ Röstningsställena vid valet är enligt 9 § i vallagen de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och röstningsställena på valdagen som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställena. I praktiken måste den sista registreringsdagen dock vara tidigare, i detta fall den 29 januari 2027, eftersom det till det meddelandet om rösträtt som skickas till varje röstberättigad bifogas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena i den röstberättigades närområde samt deras adresser och öppettider. Tillräcklig tid måste reserveras för att skriva ut, kontrollera och trycka dessa förteckningar.

mån av möjlighet företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen.

Jävsgrunder: I fråga om jäv för medlemmarna och deras ersättare gäller vad som föreskrivs i 27–30 § i förvaltningslagen. Eftersom centralvalnämnden inte har hand om kandidatuppställningen eller rösträkningen vid riksdagsval, torde jävssituationer i praktiken vara sällsynta.

7.2 Valnämnd

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag i enlighet med kommunallagen. Därtill ska såväl medlemmarna som deras ersättare i den utsträckning det är möjligt företräda de partier som vid föregående riksdagsval (2023) ställt upp kandidater i den valkrets till vilken kommunen hör. En kandidat i valkretsen i fråga får inte vara medlem eller ersättare, men i övrigt finns inga begränsningar. Justitieministeriet fäster kommunernas uppmärksamhet vid att formuleringen ”i den utsträckning det är möjligt” i 15 § 2 mom. i vallagen kan tillämpas också så att om partierna trots en begäran till dem inte utser tillräckligt många kandidater till valnämnderna, kan också andra personer som är valbara till förtroendeuppdrag i kommunen utses till medlemmar.

Jävsgrunder: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valnämnden. Detta betyder att den som utsetts till medlem eller ersättare kan delta i alla valnämndens uppgifter, med ett undantag: en medlem eller ersättare i valnämnden som är make eller maka, barn, syskon eller förälder till en kandidat får inte vara ett sådant valbiträde som avses i 73 § 2 mom. i vallagen.

Valbestyrelse

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag i enlighet med kommunallagen. Därtill ska såväl medlemmarna som deras ersättare i den utsträckning det är möjligt företräda de partier som vid föregående riksdagsval (2023) ställt upp kandidater i den valkrets till vilken kommunen hör. En kandidat i valet eller dennes make, barn, syskon eller förälder får inte vara medlem eller ersättare. Med en sådan kandidatur som påverkar valbarheten avses i första hand en kandidatur i den valkrets som kommunen hör till. Justitieministeriet fäster kommunernas upp-

märksamhet vid att formuleringen ”i den utsträckning det är möjligt” i 15 § 2 mom. i vallagen kan tillämpas också så att om partierna trots en begäran till dem inte utser tillräckligt många kandidater till valbestyrelserna, kan också andra personer som är valbara till förtroendeuppdrag i kommunen utses till medlemmar.

Jävsgrunder: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valbestyrelsen. Detta betyder att den som utsetts till medlem eller ersättare kan sköta alla valbestyrelsens uppgifter.

7.4 Valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe och hemmaröstning

Behörighet: Det finns inga särskilda behörighetsvillkor för en valförrättare. Till valförrättare får dock inte utses

- en person som är omyndig (dvs. en person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig),
- en kandidat,
- en kandidats make eller maka, barn, syskon eller förälder.

Med en sådan kandidatur som påverkar valbarheten avses i första hand en kandidatur i den valkrets som kommunen hör till.

Jävsgrunder: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valförrättare. Detta betyder att den som utsetts till valförrättare kan sköta alla valförrättarens uppgifter.

7.5 Valbiträde i en vallokal på valdagen

Behörighet: Det finns inga särskilda behörighetsvillkor för ett sådant valbiträde som avses i 73 § 1 mom. i vallagen. Till valbiträde får dock inte utses

- en person som är omyndig (dvs. en person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig),
- en kandidat i valkretsen i fråga,
- makar, barn, syskon eller föräldrar till kandidater i valkretsen i fråga.

Jävsgrunder: Valbiträdet har bara en uppgift, dvs. att biträda väljaren. Bestämmelserna om behörighet tryggar på ett tillräckligt sätt att valbiträdet kan biträda alla väljare som behöver hjälp.

7.6 Övrigt att beakta

Kommunen bör upprätthålla motivationen att ta emot uppgiften som valnämndsmedlem, valbestyrelsemedlem och valförrättare till exempel genom att säkerställa att det arvode som betalas för uppgiften motsvarar uppgiftens svårighetsgrad. Alla som utses till valfunktionärer och speciellt den som utses till ordförande i en valnämnd eller valbestyrelse ska ha tillräcklig kompetens för att sköta uppgiften och tillräckligt med tid att sätta sig in i den.

8 Valmaterial

Valhandlingar och valanvisningar

Justitieministeriet utarbetar och låter trycka röstsedlarna, valkuverten, ytterkuverten, blanketterna samt valanvisningarna och VAT-anvisningarna för riksdagsvalet. Sammanställningarna av kandidatlistorna utarbetas av respektive valkrets-nämnd.

Strukturen för valanvisningarna och VAT-anvisningarna har ändrats något. I vissa fall har anvisningarna för valförrättningen och användningen av valdatasystemet sammanförts i en och samma anvisning.

I detta riksdagsval utarbetar justitieministeriet också för första gången den i 43 § 4 mom. i vallagen avsedda kandidatboken, som är bekant från välfärdsområdes- och kommunalvalet och som innehåller kandidatuppgifter för samtliga valkretsar. Syftet med kandidatboken är att ersätta sammanställningarna av kandidatlistorna för andra valkretsar än den egna vid de allmänna förhandsröstningsställena och vid anstaltsröstning.

Beställning och distribution av valmaterial

Centralvalnämnden ska beställa det valmaterial den behöver via justitieministeriets beställningstjänst för valmaterial, som öppnas för centralvalnämnderna måndagen den 14 december 2026. Innan tjänsten öppnas skickar ministeriet anvisningar om användningen av tjänsten till centralvalnämnderna. Beställningstjänsten utarbetas och upprätthålls även i fortsättningen av Grano Oy.

Centralvalnämnden ska senast fredagen den 8 januari 2027 kl. 12 i beställningstjänsten anteckna det valmaterial som den behöver, inklusive sammanställningarna av kandidatlistorna och kandidatböckerna.

Grundutdelningen av valmaterial till centralvalnämnderna genomförs från och med den 11 februari 2027.

Den första omgången av val- och VAT-anvisningar distribueras till centralvalnämnderna senast den 11 december 2026 och de övriga anvisningarna senast den 29 januari 2027.

Kandidatböckerna delas ut till centralvalnämnderna efter att kandidatuppställningen har avslutats den 18 mars 2027. Samtidigt skickar varje valkrets nämnd sammanställningarna av kandidatlistorna till centralvalnämnderna i den egna valkretsen enligt de uppgifter som kommunerna har antecknat i beställningstjänsten för valmaterial.

Valstämplar

Centralvalnämnden ska i god tid före valet säkerställa att de valstämplar som den har i sin besittning är funktionsdugliga och att det finns tillräckligt många av dem. I detta sammanhang bör betonas att endast **valstämplar som justitieministeriet har låtit tillverka** får användas enligt 52 § i vallagen och att centralvalnämnden endast kan beställa dem från Helsingfors Stämpelfabrik Ab. Stämplarna är avgiftsfria för kommunerna.

Valurnor och röstningsbås

Justitieministeriet skickar under hösten 2026 en separat e-postförfrågan till centralvalnämnderna om behovet av nya valurnor av faner och om återvinningen av gamla valurnor.

Kommunen ansvarar själv för tillverkningen och anskaffningen av röstningsbåsen.

9 Valutbildning

Justitieministeriets utbildning

Kommunens valfunktionärer sätter sig i regel in i sina uppgifter genom att läsa vallagen, justitieministeriets valanvisningar och VAT-anvisningar, valstöds e-postmeddelanden samt kommunens eventuella interna anvisningar. Som stöd för den skriftliga introduktionen ordnar justitieministeriet dessutom en webbutbildning (på finska och svenska), som alla kommuner kan ta del av i februari 2027. Avsikten är att varje kommun ska gå igenom och genomföra webbutbildningen på egen hand vid en tidpunkt som kommunen själv väljer.

Webbutbildningen inför riksdagsvalet består av två delar:

- Ordnandet av förhandsröstningen (valförrättarnas uppgifter, inkl. användningen av valdatasystemet)
- Ordnandet av röstningen på valdagen (valnämndens uppgifter, inkl. användningen av valdatasystemet)

Utöver webbutbildningen ordnar ministeriet, liksom vid tidigare val, Teams-valkliniker där kommunerna kan ställa frågor om förrättandet av riksdagsvalet.

Valstödet informerar kommunerna separat om webblänken till utbildningen, Teams-länkarna till valklinikerna, de närmare tidpunkterna för klinikerna samt övriga anvisningar.

Kommunens egen utbildning

Den kommunala centralvalnämnden ska utbilda, handleda och ge råd till kommunens övriga valmyndigheter (valnämnderna, valbestyrelserna samt valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstningen), så att dessa kan fullgöra sina uppgifter. Centralvalnämnden kan som utbildningsmaterial använda till exempel justitieministeriets webbutbildning, valanvisningarna och VAT-anvisningarna.

Valdatasystemets utbildningsmiljö, där kommunerna kan öva sig på att använda de olika delsystemen, kommer att öppnas senare. Valstödet informerar separat om de närmare tidpunkterna.

10 Engångsersättningen till kommunerna

I enlighet med 188 § i vallagen betalar justitieministeriet som engångsersättning till kommunen ett belopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i riksdagsvalet. Ersättningens belopp fastställs senare, efter att riksdagen har godkänt statsbudgeten för 2027. Vid det senaste statliga valet (Europaparlamentsvalet 2024) uppgick ersättningen till 2,4 euro per röstberättigad invånare i kommunen, dock minst 2 500 euro per kommun. I sitt budgetförslag för 2027 har justitieministeriet föreslagit att ersättningen ska uppgå till 2,6 euro per röstberättigad invånare, dock minst 2 700 euro per kommun.

Målet är att ersättningarna betalas till kommunen före utgången av juni 2027.

11 Justitieministeriets och valstödet kommunikation med centralvalnämnderna

Under beredningen och förrättandet av riksdagsvalet kommer justitieministeriet och valstödet att skicka information till centralvalnämnderna främst per e-post. Därför är det viktigt att centralvalnämnden redan i detta skede kontrollerar att den har en fungerande e-postadress. Centralvalnämndernas kontaktuppgifter för välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 finns samlade på adressen <https://vaalit.fi/sv/de-kommunala-central-valnamnderna1>.

Centralvalnämnden ska själv registrera eventuella ändringar i e-postadresserna i valdatasystemets basdatasystem från och med den 18 januari 2027 eller före det i Grunduppgifter om val.

12 Ytterligare information

Närmare information om frågor som gäller valet:

- www.valfinland.fi och vaalit@gov.fi
- vid justitieministeriet (e-postadresser: fornamn.efternamn@gov.fi.
 - Arto Jääskeläinen, valdirektör, tfn 0295 150 128, fornamn.j.efternamn@gov.fi
 - Heini Huotarinen, konsultativ tjänsteman, tfn 0295 150 003,
 - Laura Nurminen, specialsakkunnig, tfn 0295 150 008,
 - Elina Rissanen, regeringssekreterare, tfn 0295 150 248,
 - Tuomas Rekola, sakkunnig, tfn 0295 150 195,
 - Evgenia Klubnitskina, planerare, tfn 0295 150 206,
- frågor som gäller valdatasystemet (VAT): **valstödet** vid Rättsregistercentralen, tfn 0295 665 609, vaalituki@om.fi.
- frågor som gäller indelningen i röstningsområden, röstningsställena och röst-rättsregistret: Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, tfn 0295 535 530, e-post: vaalit@dvv.fi.

Valdirektör

Arto Jääskeläinen

Specialsakkunnig

Laura Nurminen

- BILAGOR
- 1) Bestämmande av röstningsställena och ordnande av röstningen
 - 2) Sammanfattning av tidsplanen för riksdagsvalet 2027

FÖR KÄNNEDOM

Utrikesministeriet

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Finlands Kommunförbund rf

BILAGA 1: Bestämmande av röstningsställena och ordnande av röstningen

1 De allmänna förhandsröstningsställena

Vid bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena bör kommunstyrelsen fästa uppmärksamhet vid följande:

Det måste finnas tillräckligt många förhandsröstningsställen

Kommunen måste absolut se till att det i kommunen finns tillräckligt många allmänna förhandsröstningsställen i förhållande till antalet röstberättigade invånare i kommunen och röstberättigade i andra kommuner som uträttar sina ärenden i kommunen, så att väljarna kan rösta på förhand utan något större besvär och utan att det skulle ta en onödigt lång tid. Ett tillräckligt antal förhandsröstningsställen bidrar i allmänhet till att väljarna fördelas jämnare mellan olika röstningsställen, så att större köer inte uppstår.

Var bör förhandsröstningsstället ligga?

Förhandsröstning bör ordnas på en plats som är lätt att hitta och som väljarna gärna kommer till. Ett bra sätt är att placera förhandsröstningsställen på platser där väljarna också annars brukar röra sig. Även invånare utanför tätorterna ska erbjudas ändamålsenliga möjligheter att förhandsrösta.

Förhandsröstningsstället bör dessutom vara så neutralt som möjligt i fråga om ideologiska och ekonomiska bindningar, så att så många väljare som möjligt känner sig trygga med att rösta där.

I de senaste valen har man fått goda erfarenheter av bland annat

- kommunhus och andra kommunala ämbetsverk,
- bibliotek,
- olika affärs- och köpcentrum,
- läroanstalter,
- kommunens servicecenter och samservicekontor samt
- ambulerande röstningsställen dvs. röstningsbussar och förbindelsefartyg och motsvarande.

Vid valen 2021–2025 har man i vissa kommuner ordnat förhandsröstningsställen även utomhus, till exempel i tält, containrar eller vid drive-in-röstningsställen. Ett sådant röstningsställe kan i princip vara beläget var som helst, förutsatt att väljarna hittar dit med hjälp av adressen. Vid dessa ställen ska särskild vikt fästas vid att valhemligheten bevaras.

Ett allmänt förhandsröstningsställe får inte placeras på en plats som inte är öppen för alla röstberättigade. Ett garnisonsområde kan till exempel vara en sådan plats.

Förhandsröstningsställenas tillgänglighet

Uppmärksamhet bör fästas vid att rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta på förhand. Parkeringsplats för funktionshindrades forskaffningsmedel bör i mån av möjlighet reserveras i omedelbar närhet av röstningsstället och hjälp ordnas för funktionshindrade både på röstningsstället och utanför det. Eventuella trösklar och trappor på röstningsstället ska till exempel förse med ramp så att de som använder eldriven rullstol eller rollator kan ta sig till röstningsutrymmet utan svårigheter. Med tanke på rullstolsburna bör det dessutom finnas ett röstningsbås i vilket man ryms med rullstol eller ett fristående skrivunderlägg med skärm så att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar. De brister i förhandsröstningsställenas tillgänglighet som eventuellt upptäckts vid tidigare val ska åtgärdas före valet.

Upprätthållande av ordningen och förbud mot valreklam

Det ska ses till att förhandsröstningsstället har sådana lokaler och ligger på ett sådant ställe att det lämpar sig för förhandsröstning också med tanke på ordningen på röstningsstället. I 56 § 1 mom. i vallagen föreskrivs det om ordningen vid förhandsröstningsställen och om förbudet mot valreklam. Av praktiska skäl kan det område som omfattas av förbudet mot valreklam vid vissa förhandsröstningsställen vara mer begränsat än vid ett röstningsställe på valdagen. Om ett förhandsröstningsställe inrättas till exempel i ett köpcentrum ska den kommunala centralvalnämnden vid behov på förhand kontakta köpcentrets ledning och säkerställa att förhandsröstningen beaktas på ett ändamålsenligt sätt i köpcentrets övriga verksamhet. I fråga om omfattningen av förbudet mot valreklam kan ett minimikrav anses vara att valkampanjer och valreklam inte får synas eller höras i det utrymme som reserverats för röstningen eller vid dess ingång.

Tillräckligt med utrymme och valförrättare

Förhandsröstningsstället bör vara tillräckligt stort så att röstningen kan förrättas smidigt och tillförlitligt, dvs. med bevarande av valhemligheten, valfriheten och valfriden (56 § 2 mom. i vallagen). En viktig aspekt är också säkerheten: det ska vara tryggt för väljarna att rösta på och för valförrättarna att sköta sina uppgifter.

I förhandsröstningsutrymmet ska kunna placeras ett tillräckligt antal punkter för kontroll av identiteten, givande av röstsedlar och mottagning av röstningar. Utrymmet ska dimensioneras och ordnas så att så lite trängsel och så få köer som möjligt uppstår. Anvisningarna till väljarna ska ordnas så att det i varje skede av förhandsröstningen tydligt framgår vart väljaren ska gå. Tydliga arrangemang stärker väljarnas förtroende.

Rusning beror ofta på att det i förhandsröstningslokalen inte finns plats för tillräckligt många röstningsbås eller punkter för mottagning av röstningar och/eller på att det inte finns tillräckligt många valförrättare vid mottagningspunkten. Det är i allmänhet inte själva röstningen som tar tid utan just mottagandet av röstningen (dvs. när valförrättaren stämplar röstsedeln, röstsedeln innesluts i valkuvertet, följbrevet fylls i och undertecknas, valkuvertet och följbrevet innesluts i ytterkuvertet samt en anteckning om att väljaren har röstat görs i rösträtsregistret). Kommunerna bör därför se till att det finns ett tillräckligt antal mottagningspunkter. Det här innebär i praktiken att det ska finnas tillräckligt med personal vid förhandsröstningsstället och att förhandsröstningsstället ska vara beläget i en tillräckligt stor lokal, så att röstningen kan genomföras så smidigt och enkelt som möjligt för väljarna.

I de köer som väljarna bildar samt mellan väljarna och valförrättarna ska tillräckliga avstånd kunna hållas, bland annat för att trygga valhemligheten. Detta kan förutsätta att det på förhandsröstningsstället finns en valförrättare som övervakar att tillräckliga avstånd hålls, ser till att endast ett begränsat antal väljare släpps in i lokalen åt gången och vid behov också ger väljarna anvisningar i övrigt.

Brandsäkerhet

Förhandsröstningsstället ska placeras så att utrymningsvägarna i byggnaden hålls fria. Skyltarna för utrymningsvägarna får inte täckas. Det är skäl att vid behov på förhand säkerställa hos den regionala räddningsmyndigheten att arrangemangen har skötts korrekt.

Förhandsröstningsställets öppettider

Enligt 47 § i vallagen är ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet öppet för förhandsröstning alla dagar under förhandsröstningsperioden, om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen. Ett sådant särskilt skäl kan i praktiken enbart vara att antalet förhandsröstande i en del av kommunen eller i en tätort uppskattas vara litet. Utgångspunkten bör dock vara att det i varje kommun finns ett förhandsröstningsställe som är öppet under alla dagar som infaller under förhandsröstningsperioden. Förutom detta förhandsröstningsställe kan det i olika delar av kommunen finnas andra förhandsröstningsställen, som är öppna under en kortare tid än sju dagar.

Enligt 48 § i vallagen bestämmer kommunstyrelsen också förhandsröstningsställets dagliga öppettider. Förhandsröstningsstället får dock inte vara öppet vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20, och inte heller lördagar eller söndagar före klockan 9 eller efter klockan 18. Det har visat sig vara en god praxis att hålla det allmänna förhandsröstningsstället öppet till klockan 20 åtminstone under de två sista dagarna av förhandsröstningsperioden.

I de senaste valen har många landsbygdskommuner strävat efter att trygga röstningsmöjligheterna genom att inrätta allmänna förhandsröstningsställen även i mindre byar utöver förhandsröstningsstället i kyrkbyn. Dessa har hållits öppna under en begränsad tid, på samma sätt som ambulerande förhandsröstningsställen.

Det är bra att hålla förhandsröstningsställenas öppettider och -tider så omfattande som möjligt. Detta bidrar till att väljarna kan rösta vid olika tidpunkter, vilket minskar trängseln och gör det lättare att upprätthålla ordningen.

Så permanenta förhandsröstningsställen som möjligt

Förhandsröstningsställena bör helst vara desamma från val till val. På detta sätt bidrar man till att väljarna vet var röstningsstället finns. Att lägga ned eller flytta förhandsröstningsställen eller ändra öppettiderna utan grundad anledning kan skapa osäkerhet bland väljarna. Om ändringar görs, måste det informeras effektivt om dem.

Tillräckligt med information och anvisningar

Kommunen ska aktivt informera kommuninvånarna om var kommunens allmänna förhandsröstningsställen finns samt om deras öppettider. I praktiken kan denna information ges i form av kungörelser, utomhusreklam, tidningsannonser, tidningsartiklar, informationsblad som skickas till alla hushåll osv. Till lokala tidningar och lokalradion bör skickas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider.

På samma sätt som tidigare bifogas det till det meddelande om rösträtt som skickas till varje väljare en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena i väljarens egen valkrets.

Vägen till förhandsröstningsstället ska märkas ut tydligt, till exempel med vägvisare och skyltar, så att väljaren lätt hittar rätt ingång till byggnaden och det utrymme där förhandsröstningen äger rum.

Hur genomförs förhandsröstningen vid ett ambulerande förhandsröstningsställe i praktiken?

Förhandsröstningen i ett ambulerande förhandsröstningsställe kan ordnas till exempel på följande sätt: det ordnas ett röstningsutrymme i en buss eller motsvarande fordon, det fastslås en daglig rutt och tidtabell för bussen, det informeras aktivt om var och när bussen stannar och därefter genomförs planen och förrättas röstningen. Adressen till varje hållplats där bussen stannar och de tider då bussen stannar där ska registreras i valdatasystemets register över röstningsställen. Det är viktigt att kommunen informerar om var det ambulerande förhandsröstningsstället stannar, eftersom uppgifter om hållplatserna inte finns med i bilagan till meddelandet om rösträtt som skickas till väljarna.

2 Röstningsställena på valdagen

Vid bestämmandet av röstningsställena på valdagen bör kommunen fästa uppmärksamhet vid följande:

- Röstningsstället ska i regel ligga inom röstningsområdet, men kan av särskilda skäl förläggas utanför röstningsområdet eller även utanför kommunen, om detta inte förorsakar de röstande oskäliga olägenheter.

- I sitt avgörande av den 3 mars 1999 (dnr 2009/4/96) ansåg justitieombudsmannen att då man bedömer hur lämpligt ett utrymme som används som röstningsställe är, ska som en synvinkel beaktas även lokalens ideologiska natur och användningsändamål. Med tanke på medborgarnas likvärdighet och den offentliga maktens neutralitet ska enligt justitieombudsmannen strävan vara, att vallokaler är så neutrala som möjligt, dvs. fria från ideologiska kopplingar. Riksdagens biträdande justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande av den 30 oktober 2013 (dnr 4607/4/12) att förverkligandet av demokratin förutsätter att väljarna kan utöva sin rösträtt på ett ställe som är så neutralt som möjligt. Det viktigaste är dock inte vem som äger utrymmet. Vid bedömningen av lämpligheten ska mer uppmärksamhet fästas vid dess användningsändamål och utrustning.
- Förutom det egentliga valrummet ska röstningsstället inrymma ett väntrum. Om inget separat väntrum står till förfogande, ska en särskild plats bredvid valrummet avskiljas på lämpligt sätt så att väljarna därifrån kan komma direkt in i valrummet. Detta ställe ska kunna stängas så att inga andra än de väljare som kommit till stället före klockan 20 kan komma in.
- När det gäller röstningsställets tillgänglighet, ordningen, vägledning och övrigt hänvisas till vad som sägs ovan om de allmänna förhandsröstningsställena.

BILAGA 2: Sammanfattning av tidsplanen för riksdagsvalet 2027

Obs.: I denna tidsplan har endast de allra viktigaste tidsfristerna för förrättandet av riksdagsvalet samlats. De berörda valmyndigheterna ska följa samtliga tidsfrister som anges i vallagen, valanvisningarna, VAT-anvisningarna och valstödet meddelanden.

November 2026	
5.11 (eller 12.11)	Statsrådets förordning om fördelning av riksdagsmandaten mellan valkretsarna (utgående från situationen i BDS 31.10)
December 2026	
11.12	De första val- och VAT-anvisningarna har nått kommunerna
14.12	Tjänsten för beställning av valmaterial öppnas för kommunerna
18.12	Kommunens eventuella meddelande till justitieministeriet om antalet valurnor som behövs
Januari 2027	
8.1	Kommunen kvitterar sin beställning i tjänsten för beställning av valmaterial
11.1	Produktionsanvändningen av valdatasystemet inleds genom inrättandet av valaktiviteten
18.1	Valdatasystemets basdatasystem öppnas för kommunerna för registrering av uppgifter om röstningsställen och kontaktuppgifter
18.1	Tjänsten för beställning av brevröstningshandlingar öppnas
28.1	Statsrådets förordning om allmänna förhandsröstningsställen utomlands
29.1 före kl. 12	Kommunerna kvitterar uppgifterna om röstningsställen och kontaktuppgifter i basdatasystemet
Februari 2027	
8.2	Webbutbildningen inför riksdagsvalet öppnas för kommunerna
Från och med 11.2	Beställt valmaterial sänds till kommunerna
26.2 kl. 24.00	Uppgifterna till rösträttsregistret plockas ur BDS
Senast 3.3	Upprättande av rösträttsregistret
Mars 2027	
9.3 före kl. 16	Kandidatansökningarna ska lämnas in till valkretsnämnden

18.3	Valnämnden utarbetar en sammanställning av kandidatlistorna
19.3	Utskicket av sammanställningen av kandidatlistorna och kandidatboken inleds
22.3	Generalrepetition (förhandsröstning)
24.3	Generalrepetition (rösträkning och elektronisk vallängd)
senast 25.3	Meddelandena om rösträtt överlämnas till posten för utdelning
April 2027	
6.4. kl. 12	Rösträttsregistret vinner laga kraft
6.4 före kl. 16	Anmälningstiden för hemmaröstning går ut
7.4	Förhandsröstningen inleds i Finland och utomlands
10.4	Förhandsröstningen avslutas utomlands
13.4	Förhandsröstningen avslutas i Finland
16.4 kl. 19	Centralvalnämndens sammanträde (granskning av förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna)
18.4 kl. 9–20	Röstning på valdagen
18.4, tidigast kl. 10	Valkrets nämndens sammanträde (räkning av förhandsröster)
18.4 kl. 20	Preliminära räkningen av valdagens röster i valnämnderna
19.4	Valkrets nämndens sammanträde (kontrollräkning)
21.4	Valkrets nämndens sammanträde (fastställande av valresultatet och uppgörande av fullmakter för de invalda)
26.4	Riksdagen inleder sin konstituering